

**College van Gedeputeerde Staten
statenbrief**

Aan Provinciale Staten
Statencommissie Bestuur, Economie en Middelen

DATUM	7-7-2020	REFERENTIE	Hans Versteeg
ONS NUMMER	8210E241	DOORKIESNUMMER	030-2583364
NUMMER PS	2020BEM118	E-MAILADRES	hans.versteeg@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE	Geen	PORTEFEUILLEHOUDER	Strijk

Onderwerp Statenbrief:

Voortgang verrekening herindeling Vijfheerenlanden

Voorgestelde behandeling:

Ter kennisneming

Geachte dames en heren,

Inleiding

In de afgelopen periode hebben wij u geïnformeerd over de voortgang van de financiële afwikkeling herindeling Vijfheerenlanden tussen de provincies Zuid-Holland (PZH) en Utrecht (PU). Op 21 januari 2020 meldden wij u dat de afwikkeling zich in een afrondende ronde fase bevindt en dat nog meer tijd nodig was om tot een definitieve afwikkeling te komen. Er was (nog) geen overeenstemming over een enkel onderdeel van het Merwedekanaal voor het deel behorend bij Vijfheerenlanden (waaronder het vaststellen van de boekwaarde Merwedekanaal en verrekening restant afkoopsom, zie Statenbrief 2-7-2019). Helaas moeten wij u mededelen dat we geen overeenstemming hebben kunnen bereiken met Zuid-Holland over de verrekening van het restant van de Rijksafkoopsom Merwedekanaal van €7,5 mln.

Voorgeschiedenis

13 november 2018: Bestuurlijk overleg GS PZH en PU over concept-overdrachtsdocument rechten en verplichtingen Vijfheerenlanden.

18 februari 2019: Het Statenvoorstel Overdracht van rechten en plichten Vijfheerenlanden wordt als sterstuk vastgesteld.

21 mei 2019: Statenbrief Financieel arrangement begeleidingscommissie Vijfheerenlanden; IPO-advies van G. Jansen over Herindeling Vijfheerenlanden en het provinciefonds (februari 2019).

2 juli 2019: Statenbrief over financiële afwikkeling overgang provinciale rechten en verplichtingen herindeling Vijfheerenlanden.

Essentie / samenvatting:

Mede op basis van het overdrachtsdocument Rechten en verplichtingen Vijfheerenlanden en de concept overeenkomst financiële afwikkeling Vijfheerenlanden juni 2019 (zie Statenbrief 2-7-2019) hebben de provincies overeenstemming bereikt over een incidentele financiële verrekening van in totaal €4.300.000,-. De PZH vergoedt dit bedrag aan de PU; zijnde een door beide partijen billijk geachte eenmalige tegemoetkoming in de kosten van de uitvoering van provinciale taken op het grondgebied van de voormalige gemeenten Leerdam en Zederik (betreft mobiliteitssubsidies, groot onderhoud N484 en twee PAS-contracten).

In het kader van de overdracht van alle rechten en verplichtingen Vijfheerenlanden wordt het eigendom van het Utrechtse deel van het Merwedekanaal aan de PU overgedragen. De provincies werken in dat verband intensief samen om alle benodigde informatie over het Merwedekanaal te verzamelen, te delen en daarover afspraken te

maken. Provincies hebben op basis van een PwC-rapport Overdracht Merwedekanaal (december 2019) en informatie van PZH overeenstemming bereikt over het bedrag van de boekwaarde voor het Utrechtse deel van het Merwedekanaal, zijnde €14,5 mln. per 1-1-2019. De boekwaarde wordt met PZH verrekend nadat het eigendom van het Merwedekanaal aan ons is overgedragen. Hierbij de kanttekening dat PZH een (langere) afschrijvingstermijn van 40 jaar hanteert, terwijl de PU een afschrijvingstermijn van 30 jaar hanteert. PZH wil hiervoor de PU niet (deels) compenseren. In verband hiermee wordt een nadeel in verband met een eenmalige versnelde afwaardering op de PU afgewenteld.

In het kader van de decentralisaties van waterstaatswerken op basis van het rapport van de commissie Brox-nat in de jaren negentig van de 20^e eeuw heeft het rijk in december 2005 een Rijksafkopsom voor het Merwedekanaal aan PZH overgemaakt (€51,4 mln.). In verband met de eerdere herindeling Vianen per 1-1-2002 hebben de provincies in 2011 op basis van redelijkheid en billijkheid vastgesteld dat de PU een deel van de afkopsom toekomt (zijnde €14,5 mln. incl. rentetoevoeging over 4 jaar). PZH heeft het Zuid-Hollandse deel van de Rijksafkopsom naar de algemene reserve overgeheveld. Op basis van een herberekening van het restant van de Rijksafkopsom van het 'Zederikse' deel door PZH en het PwC-rapport Overdracht Merwedekanaal (december 2019) hebben de provincies het restantbedrag vastgesteld op €7,5 mln. op basis van IBOI-rente per 1-1-2019. Hierbij maken wij de kanttekening dat wij een fors nadeel hebben geaccepteerd omdat het restantbedrag is vastgesteld op basis van IBOI-rente en niet op basis van rentetoevoeging op basis van de overeenkomst zoals de provincies in 2011 wel bij de verrekening voor het Vianens deel overeen kwamen.

Er is wel overeenstemming over het bedrag van het restant van de Rijksafkopsom voor het 'Zederikse deel' maar PZH vindt een verrekening van dit restantbedrag niet billijk. PZH is van oordeel dat PZH dan 2x voor het beheer en onderhoud van het Merwedekanaal wordt aangeslagen: 1x via de structurele verrekening van €1,2 miljoen per jaar via het provinciefonds op basis van het IPO-rapport van G. Jansen (februari 2019) en 1x door de eenmalige overdracht van het restant Rijksafkopsom Merwedekanaal voor het Zederikse deel ad €7,5 miljoen.

Wij delen deze opvatting van de PZH niet. Wij stellen vast dat de structurele verrekening van €1,2 miljoen per jaar gebaseerd is op de werkelijke kosten van het Merwedekanaal op basis van de opgave van de PZH zelf. In dit bedrag zijn niet de aspecten van de vervanging van oeverconstructies en het (restant van de) Rijksafkopsom verwerkt, zo stelt G. Jansen expliciet in zijn IPO-advies. Deze aspecten vormden onderdeel van de financiële verrekening waarover de provincies nog in overleg waren en procedure afspraken hadden gemaakt. Van een dubbele bijdrage door PZH aan beheer en onderhoud kan derhalve geen sprake zijn. Bovendien kunnen reserves en voorzieningen betrokken worden bij het bedrag van de verrekening (artikel 51, Wet arhi).

PZH heeft de Rijksafkopsom Merwedekanaal overgeheveld naar een algemene reserve. Wij vinden het niet meer dan redelijk en billijk dat het restant van de Rijksafkopsom Merwedekanaal wordt overgedragen in het kader van de overdracht van het Zederikse deel van het Merwedekanaal aan de PU. Voorts getuigt dit ook van een voortzetting van een bestuurlijk bestendige gedragslijn zoals die in 2011 tussen de provincies is overeengekomen (Overeenkomst betreffende de nadere regeling van het (nautisch) beheer en onderhoud van het gedeelte van het Merwedekanaal, grondgebied Provincie Utrecht alsmede de financiële gevolgen, augustus 2011). De provincies hebben zich toen gerealiseerd dat een deel van de Rijksafkopsom moet worden toegerekend aan het Utrechtse deel van het Merwedekanaal in verband met de provinciale herindeling Vianen. Vervolgens heeft PZH het desbetreffende deel van de Rijksafkopsom voor het Vianens deel van het Merwedekanaal in het kader van de herindeling Vianen (2002) met ons verrekend. Wij ontvingen €14,5 mln. van de in totaal €51,4 mln. van de Rijksafkopsom. Deze verrekening verliep naast de aanpassing van de verdeelmaatstaven van het provinciefonds van PZH en PU in het kader van de provinciegrenswijziging Vianen naar de PU per 1-1-2002.

De betrokken portefeuillehouders Financiën van PZH en van PU hebben na diverse overleggen helaas moeten vaststellen dat er geen ruimte is in de standpunten van de beide provincies over de verrekening van het restant Rijksafkopsom Merwedekanaal. Er kan daarover geen overeenstemming worden bereikt. Ook andere oplossingsrichtingen konden niet op bestuurlijk draagvlak rekenen. De wet arhi bepaalt dat als de betrokken colleges geen overeenstemming bereiken over het bedrag van de verrekening, de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties (BZK) het bedrag van de verrekening vaststelt, gehoord de colleges.

Wij willen de verrekening van de herindeling Vijfheerenlanden spoedig tot een goed einde brengen met een voor beide provincies bestuurlijk gezaghebbend besluit en zijn daarom genoodzaakt om de minister van BZK te verzoeken om het bedrag van de verrekening vast te stellen. Provincies hebben over veel dossiers overeenstemming bereikt over het bedrag van verrekening, met uitzondering van de verrekening van het restant van de Rijksafkopsom Merwedekanaal.

Meetbaar / beoogd beleidseffect

Met de vaststelling van het bedrag over de financiële afwikkeling van de overgang van rechten en verplichtingen in verband met de herindeling Vijfheerenlanden kan het complexe herindelingsproces Vijfheerenlanden definitief

worden afgerond. Op basis van het BZK-besluit tot vaststelling van het verrekeningsbedrag worden dan de laatste financiële gevolgen voor de provincies Zuid-Holland en Utrecht als gevolg van de provinciegrenswijziging geregeld.

Financiële consequenties

Niet van toepassing. Zie hierna vervolprocedure.

Vervolprocedure / voortgang

De provincies hebben geen overeenstemming kunnen bereiken over het (wel of niet) verrekenen van het restant van de Rijksafkoopsom Merwedekanaal bij de vaststelling van het bedrag van de financiële afwikkeling in het kader van de herindeling Vijfheerenlanden.

De vaststelling van het (totale) bedrag van de verrekening wordt conform de procedure van de Wet arhi (artikel 51) voorgelegd aan de minister van BZK. Zodra de minister van BZK het bedrag van de verrekening heeft vastgesteld, zullen wij u daarover berichten en aangeven wat de financiële consequenties daarvan zijn.

Concreet voorliggende vraag aan statencommissie / Provinciale Staten

Kennisnemen van de voortgang van de verrekening herindeling Vijfheerenlanden

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

De voorzitter,

De secretaris,